

Heildarendurskoðun á hjúskaparlögum - stöðumat og tillögur

Í hjúskaparlögum nr. 31/1993 er m.a. fjallað um:

- Hjónavígsluskilyrði og könnun á hjónavígsluskilyrðum
- hjónavígslu
- ógildingu hjúskapar
- hjónaskilnaði
- ábyrgð hjóna á framfærslu fjölskyldu sinnar
- eignir hjóna
- kaupmála og fjárskipti milli hjóna

Þegar samþykktar voru breytingar á hjúskaparlögum á Alþingi þann 15. júní 2022, sbr. lög nr. 71/2022, var kveðið á um það í bráðabirgðaákvæði að ákvæði hjúskaparlaga og framkvæmd þeirra skuli endurskoðuð innan **tveggja ára** frá samþykkt laganna og einnig tekið fram að dómsmálaráðherra skuli kynna niðurstöður endurskoðunarinnar eigi síðar en á **haustþingi 2024**.

Umræddar breytingar á hjúskaparlögum tóku gildi 1. júlí 2023, en markmið frumvarpsins var m.a. að **styrkja stöðu þolenda heimilisofbeldis og einfalda skilnaðarferli** fyrir hjón sem væru sammála um að enda hjúskap sinn. Við meðferð frumvarpsins hjá Alþingi tók allsherjar- og menntamálanefnd það fram í nefndarálitinu sínu að þörf væri á heildarendurskoðun á lögum er lúta að hjúskap til þess að stuðla að fullnægjandi réttaröryggi fyrir þolendum heimilisofbeldis. Meiri hluti nefndarinnar beindi því til dómsmálaráðherra að taka m.a. til endurskoðunar hjúskaparlög. Þá taldi meiri hlutinn t.a.m. þörf á að ákvæði reglugerðar um **skilyrði gjafsóknar** yrðu rýmkuð svo meðferð skilnaðarmála, fjárskipta eða forsjármála yrðu þolendum heimilisofbeldis ekki jafn íþyngjandi og hún væri nú.

Af þessu tilefni ákvað dómsmálaráðherra að skipa **þrjú manna nefnd** (sifjalaganefnd) til eins árs vegna framangreindrar endurskoðunar hjúskaparlaga og einnig endurskoðunar barnalaga sem skal fara fram á sama tíma. Meginverkefni nefndarinnar er að fjalla um og taka afstöðu til fyrrgreindra atriða sem koma fram í nefndarálitinu allsherjar- og menntamálanefndar en nefndin skal að auki **yfirfara hjúskaparlög og barnalög í heild sinni** og leggja mat á hvort ástæða sé til að skoða fleiri þætti þeirra.

Núgildandi [Hjúskaparlög](#) skiptast í eftirfarandi kafla:

I. kafli. Efnissvið laganna og almenn ákvæði

II. kafli. Hjúsnávígluskilyrði

III. kafli. Könnun á hjúsnávígluskilyrðum

IV. kafli. Hjúsnávíglá

V. kafli. Ógilding hjúskapar

VI. kafli. Hjúsnaskilnaðir

VII. kafli. Ábyrgð hjúna á framfærslu fjölskyldu sinnar

VIII. kafli. Eignir hjúna

IX. kafli. Forræði maka á eign sinni

X. kafli. Skuldaábyrgð hjúna

XI. kafli. Samningar milli hjúna o.fl.

XII. kafli. Kaupmálar

XIII. kafli. Um fjárskipti milli hjúna án skilnaðar

XIV. kafli. Um fjárskipti milli hjúna vegna hjúskaparslita o.fl.

XV. kafli. Um réttarfar í hjúskaparmálum o.fl.

XVI. kafli. Um meðferð og úrlausn stjórnvalda á málum samkvæmt lögum þessum

XVII. kafli. Gildistaka, lagaskil og brottfallin lög

Allir sem vilja koma ábendingum eða athugasemdum á framfæri, sem gætu gagnast í endurskoðuninni, eru hvattir til þess að senda umsögn vegna málsins. Unnt er að koma á framfæri almennum ábendingum um hjúskaparlögin en einnig um sérstök atriði laganna sem talin eru þurfa á endurskoðun að halda, sbr. til hliðsjónar þá kaflaskiptingu sem kynnt er hér að framan.